

A múzeumba került Varga Mátyás kétezer darabos hagyatéka

A Liliomfitól a Tragédiáig

Az utolsó felvételek egyike Varga Mátyásról: 2002 októberében Makk Károly filmrendezővel a múzeum előcsarnokában Fotó: Hollósi Zsolt

Közel kétezer tétellel gazdagodott a Móra Ferenc Múzeum gyűjteménye, mert az intézménybe került a két évvel ezelőtt elhunyt Varga Mátyás díszlettervező hagyatéka.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szegedi múzeum munkatársai megkezdtek annak a páratlan színháztörténeti anyagnak a nyilvántartásba vételét, amely Varga Mátyás Kossuth-díjas díszlettervezőnek, Szeged város díszpolgárának hagyatékából került az intézményhez. A legendás színházi alkotó, aki 2002 októberében, 92 éves korában hunyt el, pályafutása során színpadi és filmes díszletek százait tervezte. Saját költségén alakította ki a múzeum egyik részlegeként mű-

ködő színháztörténeti kiállítóházat a Bécsi körúton. Végakarata szerint hagyatéka is ebbe a gyűjteménybe került.

A Szegedi Szabadtéri Játékok egykori igazgatóhelyettese, Kovács Ágnes színháztörténeti kutató vezetésével eddig több mint 450 díszlettervet leltároztak be. A teljes hagyatékok rendszerezése jövő év tavaszára fejeződik be. A látványterveken, rajzokon túl a gyűjtemény részét képezik Varga Mátyás kerámiái, grafikai és metszetei is. A múzeum birto-

vány is, amelyen a mester még halála előtt nem sokkal is alkotott. Az országosan is egyedülálló anyag nemcsak a tudományos munkát végző kutatók, hanem az új darabjaikat megálmodó rendezők számára is igazi kincseshánya lehet. Varga Mátyás idős korában is olyan fiatalosan és korszerűen alkotott, hogy – amint a művészt személyesen is jól ismerő színháztörténeti kutató fogalmaz – egyszerűen ma sem lehet újszerűbbet kitalálni.

– Matyi bácsi 1936-tól 1996-ig dolgozott a szabadtérin, több verzióban is megtervezte például Az ember tragédiáját, az Aidát és A trubadúrt. Hosszan

sorolhatnám a filmes munkáit is, köztük a Liliomfit, a Pacsirtát, a Bakaruhábant vagy a Névtelen várat. Páratlanul gazdag életműve példaadó az utókor számára, ezért meg kell becsülnie a városnak – mondja Kovács Ágnes.

A legendás díszlettervező születésének 94. évfordulóján, december 1-jén 10 órától a város, a színház és a múzeum vezetői koszorúznak Varga Mátyás sírjánál a belvárosi temetőben, 18 órától pedig Azok a régi szabadtéri című rendeznek kávéházi estet, ahol barátai, munkatársai és tisztelői emlékeznek rá a színháztörténeti kiállítóházban.

Tavaly óta felére csökkent a nézők száma

Megszűnhet a Mindszenti mozi is

Felére csökkent tavaly óta a Mindszenti mozi látogatóinak száma. Érdeklődés hiánya miatt az idén tervezett 46 előadásból 20 maradt el. A művelődési házban működő filmszínházhoz eddig ragaszkodott az intézmény vezetője, ám most már ő is úgy látja: el kell gondolkodni a mozi jövőjéről.

Bizonytalan a Mindszenti Tisza Művelődési Házban évtizedek óta működő mozi sorsa. Az önkormányzat az intézmények vezetőit a forráshiány enyhítése miatt takarékosra sarkallja. A nadrágszíj szorosabbra húzása pedig a művelődési házat is érinti.

Nem új keletű a mozi esetleges bezárásának gondolata, azonban eddig a közművelődési intézmény vezetője, Fekete Emil mindig kiállt a filmvetítések fönntartása mellett. Most azonban már ő is úgy véli, erősen el kell gondolkodni: továbbra is érdemes-e fenntartani a filmszínházat?

– Már az 50-es években is működött mozi Mindszenten, mely 1965-ben a művelődési ház felépülését követően költözött a jelenlegi helyére – magyarázta Fekete Emil. – Az évek során a filmszínház látogatottsága egyre inkább csökkent, míg tavaly mintegy 1200 néző ült be egy-egy vetítésre, addig az idén már csupán 600-an váltottak jegyet Mindszenten. Érdeklődés hiányában a tervezett 46 előadás fele elmaradt. Tíz látogató

alatt ugyanis nem tartjuk meg a vetítést.

Míg a nézők száma csökkent, a kiadások egyre inkább növekedtek. Egy film levetítése például télen – a fűtés miatt – több mint tízezer forintba kerül a művelődési háznak, a mozirajongók által fizetett 300 forintos belépőjegyből viszont ezt nem mindig lehet kigazdálkodni. Évente pedig mintegy félmillió forintot emészt fel a filmszínház üzemeltetése.

– Nem beszélve arról, hogy 30-40 éves vetítőkkel dolgozunk, melyek bizony már igen elavultak – sorolja Fekete Emil. – A legújabb alkotások megjelenítésére már nem is igazán alkalmasak. Főként akkor, ha január elsejétől új, hangcsikkokkal ellátott filmek kerülnek forgalomba. A vetítők felújítására pedig ugyancsak több mint 100 ezer forintot kellene áldozni.

Persze a mozi jövőbeni sorsát illetően még nem dőlt el semmi, végül a képviselő-testület határoz majd arról, hogy lesz-e vetítés a kisvárosban.

T. A.

Fekete Emil szerint el kell gondolkodni azon: érdemes-e tovább üzemeltetni a Mindszenti mozi Fotó: Tésik Attila

Idén már nem, de jövőre összevonhatják a színházi és a szimfonikus zenekart

Filharmonikusokként egyesülnének

Többször felmerült már az elmúlt évtizedben, hogy össze kellene vonni a szegedi szimfonikusokat és a színházi zenekart. A kérdés ismét napirendre került, az elemzések szerint a párhuzamos megújításával körülbelül évi 50 millió forintot takaríthatna meg a város. A muzikusok vitatják, hogy szakmai szempontból is indokolt lenne a lépés.

– Nem az a fő célunk, hogy minél több pénzt vegyünk el, hanem az: racionálisabban működjön a város zenei élete. Világosan látszik: a színházi zenekar nem tudja teljesíteni az előírt éves 308 szolgáltatás számot, miközben az évek során 24 főről 42-re emelkedett az együttes létszáma – érvel Pászti Ágnes humánpolitikai tanácsnok, aki szerint ebben az évadban már semmihez sem nyúlhat hozzá, de a következő szezonban egy körülbelül százfős nagyzenekarrá vonnák össze Szegedi Filharmonikusok néven a színházi és a szimfonikus együttest. Ennek a színház valamennyi opera-, operett- és musical-alkotójának kíséretét el kellene látnia – lényegesen hatékonyabban működve. Így nem fordulhatna elő például az, hogy miközben a szimfonikusok szabadok, a színházi zenekar pluszpénzért kíséretet hív. Pászti Ágnes szerint az átszervezésből a zeneszerető közönség semmit sem vehet észre.

Sokan kifogásolták, hogy az elmúlt évtizedben a színház zenekara épp azokban a hetekben – karácsonytól január végéig – járt külföldre pénzt keresni, amikor a sze-

Ketten a színházi zenekarból

Fotó: Miskolczi Róbert

gedi közönség is szívesen nézett volna zenés darabokat. Nem az egyébként is kevés szolgáltatást teljesítő együttes alkalmazkodott az öt eltartó város igényeihez, hanem a színház mősorát alakították úgy, hogy a muzikusoknak jó legyen. Mi lenne, ha más közalkalmazottak, például az orvosok vagy a tanárok is megtehetnék ugyanezt? – fogalmazódott meg a kérdés.

– Ha egy kézben lévő zenekara lenne a városnak, csak úgy mehetne turnézni az együttes egyik része, ha közben a másik az alapfeladatát, azaz a színház kiszolgálását fennakadás nélkül ellátná – mondja Pászti Ágnes, aki szerint az összevonás révén a

racionálisabb, feszesebb zenekari működéssel körülbelül évi 50 millió forintot takaríthatna meg a város.

– A szerkezetváltás igénye nem szakmai, hanem elsősorban gazdasági okok miatt merült fel, ezért előbb objektíven meg kellene vizsgálni, lehet-e a sokszínű szegedi zenés színházi és hangversenyéletet a közönség által elvárt színvonalon működtetni egyetlen nagyzenekarral is. Az ördög a részletekben rejtőzik. Semmiféle modellváltást nem tartok eleve elfogadhatatlannak – mondja Gyüdi Sándor, a szimfonikusok egyelőre várakozó állásponton lévő igazgató-karnagya.

– Ha a két zenekarból egyet csinálnak, annak biztosan kevesebb tagja lesz majd, mint jelenleg a két együttesnek van. Elsősorban a nyugdíjasokat, a vállalkozókat és az éves szerződéssel rendelkező kollégákat érintheti a leépítés. Most mindenki az állását félti – véli Lajos István, a színházi zenekar titkára, aki szerint évi 50 millió forintot akár úgy is meg lehetne spórolni, ha az együttes, amely bizonyította már alkalmasságát, a fizetéséért ellátná az összes operaszolgálatot is, így nem kellene az önkormányzatnak a színházon keresztül havonta 7-8 millió forintot fizetnie ezért a szimfonikusoknak.

– A kisszínház átadása után egy két színháztermes, zenés dominanciájú műsorpolitikával rendelkező színház kihasználását csak saját zenekarral látom biztosíthatónak – mondja Székelyi József, aki határozottan ellenzi az összevonást, ami lehetetlenné tenné a rugalmas működést. Szerinte a szimfonikusok nagy karmesterekkel igényes szakmai műhelymunkát folytatnak, így nehezen lehet elképzelni, hogy közben a színházban is folyamatosan próbálnának, zenés vígjátékokat és operetteket is játszának nagy szériában. Ráadásul a direktor szeretné, ha a jövőben a színház minden zenés előadása élő kísérettel menne, ami sokkal több feladatot jelent. Ezért úgy döntött: a színház zenekara ebben az évadban indulhat utoljára új németországi turnéra. A muzikusok a jövőben csak a nyári szünetben vállalhatnak három-négy hetes vendégszerepléseket.

HOLLÓSI ZSOLT

HÍREK

POLGÁRI ESTÉK KOLTAYVAL
A Hajrá Magyarok Polgári Szövetség által rendezett Polgári Esték következő vendége Koltay Gábor lesz. A neves filmrendező előadásának címe: Trianon után, kettős állampolgárság előtt. A rendezvény november 25-én este hét órakor kezdődik a Katolikus Házban.

POLGÁRÓR-KONFERENCIA
A társadalmi bűnmegelőzés tapasztalatai, az együttműködés lehetőségei Közép-Kelet Európában címmel rendez nemzetközi konferenciát Budapesten az Országos Rendőr-főkapitányság Teve utcai székházában az Országos Polgárőr Szövetség november 27-én, szombaton.

SZÁMÍTÓGÉPEK A CSILLAGBA
Ismét számítógépeket és más elektronikai eszközöket kapott ajándékba a Szegedi Csillag Fejlesztő és Börtön holland testvérintézetéből, a Vught-i Börtönből. Az ajándékot tegnap délután ünnepélyes keretek között adták át a hollandiai intézet képviselői.

TÓBIÁS-TÁRLAT
Tizenkét hónap – tizenkét angol címmel Szegedre József piarista házfőnök nyitja meg Tóbiás Klára tűzzománctűzész kiállítását csütörtökön 18 órakor a szegedi Dugonics András Piarista Gimnázium aulájában.